

УДК 33.053.22

Доля О.В., магістрант, гр. ЗМО-24-1М, ФБСО
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Орлова К.Є.
 Державний університет «Житомирська політехніка»

АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ ТА РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасному бізнес-середовищі активи підприємства відіграють ключову роль у забезпеченні його функціонування, розвитку та конкурентоспроможності. Вони становлять основу всіх економічних процесів, адже саме активи є джерелом доходів, ресурсом для інвестицій та важливим елементом у формуванні фінансової стратегії компанії. Розуміння сутності активів є необхідним для ефективного управління фінансами, планування бюджету та оптимізації виробничих процесів. Це дозволить не лише глибше зрозуміти роль активів у фінансовій звітності, але й усвідомити важливість належного управління ними для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Активи є важливими ресурсами, які забезпечують фінансову стабільність і розвиток підприємства. Правильне розуміння їхньої сутності дозволяє не лише оцінити економічний потенціал підприємства, а й приймати ефективні управлінські рішення. Основна мета активів – забезпечити сталий розвиток підприємства та підвищити його вартість на ринку.

Активи – це ресурси, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих подій, використання яких, як передбачається, принесе економічні вигоди в майбутньому [14]. У Концептуальній основі фінансової звітності [9] та в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (МСБО) [13] визначення активу дещо схоже, тобто зазначається, що актив – це ресурс, який контролюється суб'єктом господарювання внаслідок минулих подій, від якого очікується отримання майбутніх економічних вигод. Згідно з наведеними визначеннями, можна підкреслити, що акцент робиться не на матеріальних цінностях підприємства, а на їх вартісному вираженні, яке відображається в активі балансу та веде до досягнення певного фінансового результату.

На сьогодні в економічній літературі не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття «активи». Змістове наповнення даної категорії еволюціонувало у процесі розвитку суспільно-економічних відносин. Науковці у своїх дослідженнях наводять різні інтерпретації терміну «активи», удосконалюючи та розкриваючи його повного змісту, тоді як інші надають занадто широкі трактування, вводячи специфічні особливості окремих сфер діяльності. Активи у економічній, бухгалтерській та фінансовій літературі досить часто ототожнюються з суміжними категоріями, зокрема, власністю, нерухомістю, майном, майновим комплексом, майновим потенціалом, економічними ресурсами, майновими правами, капіталом, виробничими засобами, ресурсами тощо.

Ключові теоретичні підходи до визначення активів підприємства можна класифікувати за основними критеріями, які наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Теоретичні підходи до визначення активів підприємства	
Автори	Визначення
ресурси та кошти підприємства	
Панадій О. П. [15, с.60]	кошти, якими підприємство володіє або може користуватися
Коновал Т. Ю. [8]	всі економічні ресурси у матеріальному, нематеріальному та фінансовому стані, які контролює підприємство та управляє ними в процесі створення продукту (товарів чи послуг) з метою отримання прибутку
Коробов М. Я. [10, с. 258]	економічні ресурси, що контролюються підприємством
витратно-результатна	
Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. [7, с. 205]	економічні прибутки, майбутні, передбачувані, отримані або контрольовані економічними суб'єктами в результаті господарських операцій чи минулих подій
Єпіфанова І.Ю., Джеджула В. В. [5, с. 95]	грошові кошти та видатки, які ще не стали доходами
Бондаренко О.С. [2]	спроможність приносити прибуток
бухгалтерський підхід	
Ізмайлова Н. В. [6]	частина бухгалтерського балансу, яка демонструє в грошовому еквіваленті матеріальні та нематеріальні активи, що належать підприємству, а також відображає їх структуру, розміщення та способи використання
Лондар С. Л., Тимошенко О. В. [11, с. 148]	назва розділу в бухгалтерському балансі підприємства, що відображає балансову вартість власності

Секція 1. Сучасні моделі ефективного менеджменту, бізнесу та маркетингу підприємств

Гончаров А.Б. [4, с.78]	облікова категорія, що включає до свого складу вартість власного майна ринкового суб'єкта та кошти для сплати заборгованості майно, що належить підприємству
Алексеев І. В. [1, с. 133]	сукупність майна та грошових коштів, що належать підприємству та в які вкладені кошти власників
Поважний О. С., Крамзіна Н. О., Кваша Ю. В. [16]	сукупність власного майна, що належить підприємству, та дебіторських рахунків
Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. [12]	будь-яке майно, що має вартість і належить фізичній або юридичній особі
Примак Т.О. [17, с. 74]	будь-яка річ, що має вартість і належить підприємству
власність підприємства	
Васьківська К. В., Сич О. А. [3, с. 65]	власність юридичної особи (підприємства), що має грошову вартість, яку підприємство може використовувати для здійснення підприємницької діяльності
Школьник І.О. [18, с. 168]	все, що є його власністю та відображено в балансовому звіті

Визначення активів є досить різноманітними і не завжди надають чітке тлумачення їх сутності. У одному випадку основною характеристикою вважається здатність генерувати прибуток при використанні, тоді як в іншому акцент робиться на належності даних ресурсів підприємству або можливості контролю над ними.

Виходячи з цього, на наше переконання, важливо уточнити поняття активів, враховуючи мету їх використання. Таким чином, активи можна визначити як сукупність матеріальних ресурсів і нематеріальних прав, що виражаються в грошовій формі, які контролюються підприємством і використовуються з певною метою. Це визначення підкреслює, що активи можуть бути ресурсами та правами, які не завжди призводять до отримання прибутків, що, в свою чергу, дозволяє охопити також неприбуткові організації. Розуміння сутності активів сприятиме виробленню ефективної політики у сфері управління активами, що надасть можливість забезпечити стійкий розвиток та конкурентні переваги суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Алексеев І. В. Поняття «оборотних активів» підприємства як економічної категорії. *Економічний простір*. 2012. № 42. С. 133-137.
2. Бондаренко О.С. Управління оборотними активами підприємств : дис. ... канд. екон. наук. 08.04.01. Київ. 2006. 175 с.
3. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Львів. 2017. 234 с.
4. Гончаров А. Б. Фінансовий менеджмент: навч. посібн. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 237 с.
5. Єпіфанова І. Ю., Джемжула В. В. Фінансовий аналіз та звітність. Вінниця: ВНТУ. 2017. 143 с.
6. Ізмайлова Н. В. Управління оборотними активами підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08. Київ. 2009. 20 с.
7. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2005. 485 с.
8. Коновал Т. Ю. Економіко-аналітичні моделі управління активами підприємств підрядного будівництва : дис. ... канд. екон. наук. 08.00.04. Київ. 2016. 214 с.
9. Концептуальна основа фінансової звітності: Концепція від 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text.
10. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 378 с.
11. Лондар С. Л., Тимошенко О. В. Фінанси: навч. посібн. Вінниця: Нова книга, 2018. 384 с.
12. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 302 с.
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»: Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 07.02.2013. № 73. URL: <http://surl.li/cthpmsg>.
15. Панадій О. П. Наукові підходи до класифікації оборотних активів. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 4. С. 60-65.
16. Поважний О. С., Крамзіна Н. О., Кваша Ю. В. Особливості визначення сутності та складу поняття «оборотні активи». *Економічний простір*, 2008. №12/2. С. 41-52.
17. Примак Т.О. Економіка підприємства : навч. посіб. 4- те вид., стереотип. Київ : Вікар, 2006. 219 с.
18. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: посіб. Київ: Ліра, 2015. 301 с.